

Sygn. akt V U 741/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2022 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2022 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. G.

przeciwko Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł.

o emeryturę rolniczą

na skutek odwołania J. G.

od decyzji Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł.

z dnia 23 czerwca 2021 r. sygn.: (...)

oddala odwołanie;

Sygn. akt V U 741/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 czerwca 2021 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił J. G. prawa do emerytury rolniczej na podstawie art. 19 i 20 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z uwagi na brak wymaganego 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Organ ustalił, iż ubezpieczony legitymuje się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 14 lat, 1 miesiąc i 18 dni.

Od powyższej decyzji wnioskodawca złożył w dniu 26 lipca 2021 r. odwołanie, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury rolniczej. Podniósł, że organ rentowy bezpodstawnie nie zaliczył mu do stażu ubezpieczeniowego w rolnictwie całego okresu pracy w gospodarstwie rolnym od dnia 1 czerwca 1965 roku do dnia 31 maja 1995 roku.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podniósł, iż ustalając prawo do świadczenia emerytalnego KRUS nie może z uwagi na treść art. 20 ust 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zaliczyć wnioskodawcy do rolniczego stażu ubezpieczeniowego okresów pracy w gospodarstwie rolnym, w których pozostawał w zatrudnieniu i które zostały mu zaliczone do emerytury powszechnej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. G., urodzony (...), wystąpił z wnioskiem do ZUS w dniu 20 kwietnia 2009 r. o przyznanie prawa do emerytury.

(dowód: wniosek emerytalny – k. 84-86 akt emerytalnych ZUS)

Decyzją z dnia 8 czerwca 2009 r. ZUS przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia (...) w wysokości 1124,17 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat okresów składkowych , 1 rok 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz 7 lat okresów pracy w gospodarstwie rolnym. W wysokości świadczenia uwzględniono zwiększenie z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników za 28 kwartałów w wysokości 47,26zł.

(dowód: decyzja – k. 109 akt ZUS)

Decyzją z dnia 13 lipca 2009 r. ZUS przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia (...) na kwotę 1163 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat i 1 miesiąc okresów składkowych , 1 rok 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz 7 lat okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Do okresów składkowych ZUS uwzględnił okres prowadzenia działalności gospodarczej od 1 stycznia 1974 roku do 14 stycznia 1974 roku.

(dowód: decyzja – k. 120 akt ZUS)

Decyzją z dnia 12 stycznia 2010 r. ZUS przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia (...) na kwotę 1166,97 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat i 4 miesiące okresów składkowych , 1 rok 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz 7 lat okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Do okresów składkowych ZUS uwzględnił okres zatrudnienia od 25 czerwca 2009 roku do 25 września 2009 roku. W wysokości świadczenia uwzględniono zwiększenie z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników za 28 kwartałów w wysokości 47,26zł.

(dowód: decyzja – k. 129 akt ZUS)

Decyzją z dnia 5 marca 2010 r. ZUS przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia (...) na kwotę 1220,87 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat i 4 miesiące okresów składkowych , 1 rok 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz 1 rok okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Do okresów składkowych ZUS uwzględnił okres zatrudnienia od 25 czerwca 2009 roku do 25 września 2009 roku. W wysokości świadczenia uwzględniono zwiększenie z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 49,44zł.

(dowód: decyzja – k. 156 akt ZUS)

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2013 r. ZUS przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia (...) na kwotę 1216,64 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 30 lat i 4 miesiące okresów składkowych oraz 1 rok 4 miesiące okresów nieskładkowych. W wysokości świadczenia uwzględniono zwiększenie z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 49,44zł. ZUS podniósł, że wysokość świadczenia została obniżona z uwagi na błędnie ustaloną podstawę wymiaru.

(dowód: decyzja – k. 190 akt ZUS)

ZUS zaliczył wnioskodawcy do emerytury następujące okresy ubezpieczenia:

- od 5 września 1962 roku do 18 marca 1963 roku – zatrudnienie w Kopalni (...) w Z.
- od 13 maja 1963 roku do 28 lutego 1966 roku- zatrudnienie w (...) w P.
- od dnia 4 marca 1966 roku do 8 czerwca 1966 roku- zatrudnienie w (...) w P.
- od dnia 10 czerwca 1966 roku do 31 października 1971 roku- zatrudnienie w Zakładzie (...) w P.
- od dnia 1 stycznia 1972 roku do 31 stycznia 1974 roku- działalność gospodarcza
- od 15 stycznia 1974 roku do 30 kwietnia 1974 roku - zatrudnienie w Gminnej Spółdzielni (...) w S.
- od 3 grudnia 1975 roku do 14 sierpnia 1976 roku- zatrudnienie w (...) w S.

- od 2 listopada 1978 roku do 31 maja 1983 roku- zatrudnienie w (...) Spółdzielni Pracy (...) w P.
- od 1 czerwca 1983 roku do 14 maja 1989 roku – działalność gospodarcza
- od 1 października 1989 roku do 30 listopada 1990 roku – działalność gospodarcza
- od 1 marca 1991 roku do 15 września 1997 roku – działalność gospodarcza
- od 1 lutego 2007 roku do 15 listopada 2007 roku – zatrudnienie u S. G.
- od 1 kwietnia 2008 roku do 31 lipca 2008 roku - zatrudnienie u S. G.
- od 1 kwietnia 2009 roku do 19 kwietnia 2009 roku- zatrudnienie u S. G.
- od 25 czerwca 2009 roku do 26 września 2009 roku- zatrudnienie u S. G.
- od 29 grudnia 2014 roku do 19 września 2017 roku- zatrudnienie u S. G.

Do ustalenia prawa do emerytury wnioskodawcy nie zaliczono okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. W wysokości świadczenia uwzględniono zwiększenie z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne rolników w okresie od 1 stycznia 1982 roku do 31 grudnia 1988 roku.

(dowód: pismo ZUS z 4 maja 2021 roku – k. 27 akt ZUS)

Decyzją z dnia 13 stycznia 2017 r. ZUS przyznał wnioskodawcy emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym od dnia (...) Emerytura została obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej na kwotę 1719,62zł. zł.

(dowód: decyzja – k. 11 akt ZUS)

J. G. w dniu 7 kwietnia 2021 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury rolniczej.

(dowód: wniosek emerytalny – k. 1-2 akt emerytalnych)

KRUS zaliczył wnioskodawcy do prawa do emerytury rolniczej łącznie 14 lat 1 miesiąc i 18 dni okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu:

- od 1 listopada 1971 roku do 31 grudnia 1971 roku – okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów;
- od 1 maja 1974 roku do 2 grudnia 1975 roku- okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów;
- od 15 sierpnia 1976 roku do 24 stycznia 1977 roku - okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów;
- od 25 stycznia 1977 roku do 30 czerwca 1982 roku - okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym;
- od 1 lipca 1982 roku do 31 grudnia 1988 roku – okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników;

(okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznemu rolników emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny, który dla mężczyzn wynosi 65 lat;

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres **co najmniej 25 lat**, z uwzględnieniem art. 20.

Według art. 20 ust. 1 powołanej ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, przy czym w myśl art. 6 pkt 14 ustawy dotyczy to tylko takich okresów, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek.

2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r..

3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Ust. 2 tego przepisu przewiduje zaś, że okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Natomiast ustęp 3 art. 20 stanowi, iż ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną było ustalenie, czy wnioskodawca legitymuje się co najmniej 25 letnim stażem ubezpieczeniowym uprawniającym do emerytury rolniczej. Wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla niego 65 lat.

Wnioskodawca urodził się przed 31 grudnia 1948 roku, a co za tym idzie zgodnie z art. 20 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma prawo do zaliczenia do okresów wymaganych do emerytury rolniczej okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu w systemie powszechnym, pod warunkiem jednak, że nie zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów (art. 20 ust 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

Z tym, że nie dotyczy to okresu od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r. Wiąże się to z tym, że w stanie prawnym obowiązującym w tym okresie istniał obowiązek ubezpieczenia zarówno z tytułu podlegania ubezpieczeniu pracowniczemu, jak i z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego. W świetle art. 75 ust.1 pkt 1 ustawa z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32, poz. 140) rolnikiem była osoba, która była właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego o powierzchni powyżej 0,5 ha gruntów rolnych i leśnych, która nie była objęta ubezpieczeniem społecznym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin. Jeżeli zatem ktoś był rolnikiem w rozumieniu art. 75 ust. 1 ustawy to podlegał ubezpieczeniu rolniczemu niezależnie od tego czy miał także pracowniczy tytuł do ubezpieczenia czy nie. Artykuł 69 ustawy nakładał na takiego rolnika obowiązek opłacania składek na fundusz emerytalny rolników, począwszy od dnia 1 lipca 1977 r. Obowiązek podlegania podwójnemu ubezpieczeniu przez rolnika, który był jednocześnie pracownikiem zachowała także następną ustawą z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, jednakże do końca roku 1988 r. **Z dniem 1 stycznia 1989 r.** w ustawie tej w art. 3 ust 2 pkt 1 **obowiązek podwójnego ubezpieczenia wyłączono w stosunku do rolników będących pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym, niż połowa wymiaru** obowiązującego w danym zawodzie albo objętych innymi przepisami o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym. Powyższe przypomnienie regulacji dotyczących zbiegu ubezpieczenia pracowniczego z rolniczym w miarodajnym dla rozstrzygnięcia sprawy okresie prowadzi do wniosku, iż co do zasady stan prawny w tym okresie nie tylko pozwalał, ale nakazywał podleganie obu ubezpieczeniom przez pracownika, który jednocześnie spełniał przesłanki podlegania ubezpieczeniu rolniczemu. W świetle ówczesnego stanu prawnego dopuszczalne było zatem podleganie przez wnioskodawcę jako rolnika obu ubezpieczeniom.

Z tego wynika, że jedynie okresy podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniom społecznym w ZUS jak i w KRUS od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r. podlegają zaliczeniu zarówno do emerytury w systemie powszechnym jak i do emerytury rolniczej i tak też zostały mu przez organy rentowe uwzględnione.

ZUS zaliczył bowiem wnioskodawcy do emerytury przypadający w tym okresie (od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r.) okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy (...) w P. od 2 listopada 1978 roku do 31 maja 1983 roku oraz okres prowadzenia działalności gospodarczej od 1 czerwca 1983 roku do 31 grudnia 1988 roku. Z kolei KRUS zaliczył skarżącemu z w/w okresu do emerytury rolniczej okresy: od 1 lipca 1977 roku do 30 czerwca 1982 roku jako okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym oraz od 1 lipca 1982 roku do 31 grudnia 1988 roku jako okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Okres podlegania ubezpieczeniom społecznym od 2 listopada 1978 roku do 31 grudnia 1988 roku wnioskodawca ma zatem zaliczony podwójnie zarówno w systemie powszechnym jak i rolniczym.

KRUS powołując się na art. 20 ust 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników odmówił natomiast wnioskodawcy zaliczenia przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej okresów zatrudnienia oraz okresów prowadzenia działalności gospodarczej, które zostały mu zaliczone do emerytury w powszechnym systemie emerytalnym przez ZUS poza okresem od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1988r. Wnioskodawca zaś wniósł o zaliczenie do rolniczego stażu ubezpieczeniowego całego okresu od 1 czerwca 1965 roku do 31 maja 1995 roku. Z tego okresu KRUS zaliczył wnioskodawcy do emerytury rolniczej jedynie okresy:

- od 1 listopada 1971 roku do 31 grudnia 1971 roku – okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów;
- od 1 maja 1974 roku do 2 grudnia 1975 roku- okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów;
- od 15 sierpnia 1976 roku do 24 stycznia 1977 roku - okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów;
- od 25 stycznia 1977 roku do 30 czerwca 1982 roku - okres pracy we własnym gospodarstwie rolnym;
- od 1 stycznia 1982 roku do 31 grudnia 1988 roku – okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników;

Spornymi pozostawały zatem okresy:

- od 1 czerwca 1965 roku do 31 października 1971 roku
- od 1 stycznia 1972 roku do 30 kwietnia 1974 roku
- od 3 grudnia 1975 roku do 14 sierpnia 1976 roku
- od 1 stycznia 1989 roku do 31 maja 1995 roku

Stosownie do treści art. 20 ustęp 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ma podstaw do zaliczenia skarżącemu do rolniczego stażu pracy okresów, w których pozostawał on w zatrudnieniu z tytułu umów o pracę (od 1 czerwca 1965 roku do 28 lutego 1966 roku, od dnia 4 marca 1966 roku do 8 czerwca 1966 roku, od dnia 10 czerwca 1966 roku do 31 października 1971 roku, od 15 stycznia 1974 roku do 30 kwietnia 1974 roku, od 3 grudnia 1975 roku do 14 sierpnia 1976 roku) oraz okresów prowadzenia działalności gospodarczej (od dnia 1 stycznia 1972 roku do 31 stycznia 1974 roku, od 1 stycznia 1989 do 14 maja 1989 roku, od 1 października 1989 roku do 30 listopada 1990 roku, od 1 marca 1991 roku do 31 maja 1995 roku). W tych bowiem okresach podlegał z mocy ustawy ubezpieczeniom społecznym w systemie powszechnym i okresy te zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury w powszechnym systemie emerytalnym, co zgodnie z art. 20 ustęp 2 ustawy wyklucza ich zaliczenie do rolniczego stażu ubezpieczeniowego na potrzeby emerytury rolniczej. Ze spornych okresów wnioskodawcy nie zaliczono do prawa do emerytury w ZUS jedynie okresu: od 1 do 3 marca 1966 roku, 9 czerwca 1966 roku, od 15 maja 1989 roku do 30 września 1989 roku, od 1 grudnia 1990 roku do 28 lutego 1991 roku w łącznym wymiarze niecałych 8 miesięcy. Doliczenie tego okresu nie ma wpływu na prawo do emerytury rolniczej, gdyż nadal wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym 25-letnim stażem ubezpieczeniowym.

Dodać należy, iż wnioskodawca sam zdecydował, że chce pobierać emeryturę w reżimie powszechnym i od (...) taką emeryturę pobiera. W związku z powyższym powinien się liczyć z wynikającymi stąd ograniczeniami przy nabyciu prawa do emerytury rolniczej. Ograniczenia w nabyciu prawa do emerytury rolniczej przez osoby uprawnione do emerytury pracowniczej istniały bowiem już w dacie przyznania mu emerytury w ZUS.

Biorąc pod uwagę, że odwołujący nie wykazał podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez okres co najmniej 25 lat, Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹§1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.